ทั้งหมดที่ข้าฯ นำเสนอไป ล้วนแล้วแต่พิสูจน์ให้เห็นว่า “สำนักอัลเกาษะรียะฮฺ” นั้นปฏิเสธหลักศรัทธาและหนทางของชาวซะลัฟ!

ท่านอบุลฮะซันสังกัดอะกีดะฮฺของพวกมุญัซซิมะฮฺ!

ฮะซัน อัซซักกอฟ ขวัญใจของชาวอะชาอิเราะฮฺเมืองไทยหลายท่าน[392] ได้ออกมายอมรับด้วยตัวเองผ่านคลิปวิดีโอการสอนของเขาในตอนหนึ่งว่า แนวทางของอัลมุอฺตะซิละฮฺนั้นไม่ได้หลงผิดอะไรเลยและสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺเองก็สอดคล้องกับอัลมุอฺตะซิละฮฺแทบทุกประการ โดยเฉพาะประเด็นความเชื่อของทั้งสองฝ่ายที่ยืนยันว่าอัลกุรอานคือ “มัคลู้ก” (สิ่งถูกสร้าง)

ฮะซัน อัซซักกอฟ ได้เน้นย้ำว่า ความจริงแล้วอิมามผู้วางรากฐานความคิดให้แก่สำนักอัลอะชาอิเราะฮฺตัวจริง คืออิมามอัลฮะรอมัยนฺ (อัลญุวัยนีย์ﷺ) และอัลฆอซาลีย์ﷺทั้งนี้เพราะทั้งสองได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่ามือของพระองค์อัลลอฮฺﷻหมายถึง “อำนาจ” ส่วนการอิซติวาอ์เหนือบัลลังก์ก็คือ “อิซติลาอ์” (ครอบครอง/พิชิต) ซึ่งความเข้าใจของทั้งสองท่านนี้สวนทางกับหลักศรัทธาของท่านอบุลฮะซัน อัลอัชอะรีย์ﷺกับท่านอบูบักรฺ อัลบากิลลานีย์ﷺอย่างสิ้นเชิง ฉะนั้นแล้วทั้งท่านอัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์ต่างก็ล้วนแล้วแต่ไม่ใช่ผู้นำทางอะกีดะฮฺที่แท้จริงของสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺแต่อย่างใด เนื่องจากทั้งสองท่านนี้ปฏิเสธการตีความต่อคุณลักษณะ “อิซติวาอ์” ให้เป็น “อิซตีลาอ์” (การพิชิต) และยังปฏิเสธการตีความพระหัตถ์ด้วยความหมายว่า “อำนาจ” ซ้ำร้ายไปกว่านั้นทั้งสองท่านนี้ยังกล่าวไว้อย่างชัดเจนในตำราของพวกเขาทั้งสองว่า **พระองค์อัลลอฮฺﷻทรงมีสองพระเนตร**

ความเชื่อของทั้งสองท่านนี้ (อัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์) คือสิ่งที่ปรากฏให้พบเห็นได้อย่างชัดเจนจากตำราของพวกเขาผ่านการตรวจสอบและวิจัยโดยฮะซัน อัซซักกอฟผู้คงแก่เรียนของชาวคณะอัลเกาษะรียะฮฺทั้งหลาย และจากความจริงที่อัซซักกอฟพบเจอภายหลัง

[392] โดยเฉพาะกลุ่มที่ชอบอ้างอัซซักกอฟในยามที่ต้องการโจมตีชัยคฺอัลบานีย์ในเรื่องการตรวจสอบฮะดีษ

จากค้นคว้าที่ยาวนานของเขา อัซซักกอฟจึงนี้ได้ออกมาฟันธงอย่างกล้าหาญในคลิปวิดีโอชุดนี้เลยว่า อะกีดะฮฺของท่านอบุลฮะซัน อัลอัชอะรีย์ﷺและอบูบักรฺ อัลบากิลลานีย์ﷺนั้นคือ **“อะกีดะฮฺของพวกมุญัซซิมะฮฺ”**[393]

อย่างไรก็ตามแต่ ในช่วงระยะหลายปีที่ผ่านมานี้ ชาวคณะอัลเกาษะรียะฮฺในประเทศไทย (โดยเฉพาะจอมคุยโว) ได้เริ่มปัดสวะขึ้นมาพร้อมแก้เกี้ยวว่าฮะซัน อัซซักกอฟ ไม่ใช่คนของสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺอีกแล้ว (แม้ว่าพวกเขาบางส่วนก็ยังคงแอบใช้ข้อมูลจากหนังสือของอัซซักกอฟอยู่ตลอดก็ตามเมื่อต้องโต้แย้งกับฝ่ายอัซซะละฟีย์!)

คำแก้เกี้ยวของพวกเขาข้างต้นนี้สามารถโต้แย้งกลับไปอย่างง่ายดายว่า ประเด็นของเรา ณ ตรงนี้ก็คือ **“สิ่งที่ฮะซัน อัซซักกอฟพูดในคลิป”** มิใช่ประเด็นว่า “เขากำลังสังกัดอยู่ในแนวทางใด ณ ขณะนี้” เรื่องที่สำคัญตอนนี้ที่ต้องตั้งคำถามก็คือ ทำไมอัซซักกอฟในฐานะ “ศิษย์คนสนิทผู้ถูกไว้วางใจ” ของชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฆุมารีย์ﷺจึงสรุปภาพรวมแห่งหลักศรัทธาของนักวิชาการทั้งสองเยี่ยงนี้? อัซซักกอฟซึ่งมีบทบาทระดับแนวหน้าในการตอบโต้ “อัลวะฮฺฮาบียะฮฺ” ตลอด 30 ปีที่ผ่านมาพร้อมกับงานประพันธ์อีกเกือบ 80 ชื่อ จะไม่รู้เลยหรือว่าอะกีดะฮฺของท่านอัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์เป็นอย่างไร? บุคคลอย่างอัซซักกอฟจะไม่สามารถทำความเข้าใจตำราของท่านอัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์ได้อย่างถูกต้องเลยพาลสรุปผิดเพี้ยนออกมาเหมือนที่พวก “ซะละฟีย์” ได้สรุปมากระนั้นหรือ? แล้วมันจะกินกับหลักแห่งการใช้ปัญญาหรือในการที่ใครสักคนหนึ่งจะเทิดทูนการค้นคว้าของอัซซักกอฟในหมวดฮะดีษพร้อมนำข้อมูลของอัซซักกอฟมาบริภาษต่อท่านอัลอัลลามะฮฺ อัลอัลบานีย์ﷺแต่ในขณะเดียวกันกลับปัดทิ้งข้อมูลการค้นคว้าของอัซซักกอฟในหมวดอะกีดะฮฺซึ่งได้บริภาษต่อท่านอัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์ไป แล้วก็จบลงด้วยการนิ่งเงียบไม่สามารถโต้แย้งอะไรต่อการค้นคว้าของอัซซักกอฟ?!

ที่สำคัญไปกว่านั้น เป็นตัวของอัซซักกอฟเสียเองที่ได้กล่าวไว้ว่า

---

393 “Akidah Asya'irah Hassan Al Saqqaf,” ตุลาคม 7, 2015, วิดีโอการสอน, 0:32, https://www.youtube.com/watch?v=zLeMC53n6Q8

لَاحِظْ أَنَّ ابْنَ قَيِّمِ الجَوْزِيَّةِ لَمْ يَتَرَحَّمْ عَلَى الأَشْعَرِيِّ، وَلَمْ يَصِفْهُ بِالإِمَامَةِ إِلَّا لِطَائِفَتِهِ، وَالأَشْعَرِيُّ عِندَنَا مِنْ جُمْلَةِ المُجَسِّمَةِ المُشَبِّهَةِ، لَا عِبْرَةَ بِقَوْلِهِ، إِنَّمَا العِبْرَةُ فِي المَذْهَبِ الَّذِي يُقَالُ لَهُ مَذْهَبُ أَهْلِ السُّنَّةِ الأَشَاعِرَةِ المُنَزِّهَةِ، بِقَوْلِ مِثْلِ الغَزَالِيِّ وَالفَخْرِ الرَّازِيِّ وَالمُصَنِّفِينَ المُنَزِّهِينَ فِي كُتُبِ العَقَائِدِ.

“จงสังเกตดูเถิดว่า ความจริงแล้วอิบนุลก็อยยิม อัลเญาซียะฮฺไม่ได้ขอความเมตตาจากอัลลอฮฺให้แก่ท่านอัลอัชอะรีย์และไม่ได้พรรณนาถึงเขาว่าเป็นอิมามนอกจากสำหรับกลุ่มของเขาเท่านั้น[394] และอัลอัชอะรีย์ในทัศนะของเรานั้นก็เป็นส่วนหนึ่งจากกลุ่มที่เชื่อในการมีเรือนร่างซึ่งเปรียบเทียบพระผู้เป็นเจ้าให้มีความคล้ายคลึงกับสสาร ดังนั้นจึงไม่มีการพิจารณาใด ๆ ด้วยกับคำพูดของเขาทั้งสิ้น (ไม่มีการนำเอาคำพูดของเขาไปตัดสินข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้น-ผู้แปล) **หากแต่การพิจารณา (ทัศนะใด ๆ เพื่อรับนำมายึดถือนั้น) คือสิ่งที่เป็นไปในสำนักคิดซึ่งถูกเรียกขานว่า มัสฮับของอะฮฺลิซซุนนะฮฺอัลอะชาอิเราะฮฺผู้ให้ความบริสุทธิ์แก่พระเจ้า โดยอิงกับคำพูดของบุคคลอย่างอัลเฆาะซาลีย์, อัลฟัครฺ อัรรอซีย์ และบรรดานักประพันธ์ผู้ให้ความบริสุทธิ์แก่พระเจ้าในตำราต่าง ๆ ของหมวดความเชื่อทั้งหลาย**”[395]

คำพูดข้างต้นของอัซซักกอฟ ยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า เขาคืออัลอะชาอิเราะฮฺบนความหมายของผู้ที่ยึดถืออะกีดะฮฺของอัลเฆาะซาลีย์, อัรรอซีย์เป็นที่กลับ และหลักศรัทธาของบุคคลทั้งสองนี้ก็มิใช่หลักศรัทธาเดียวกันกับความศรัทธาของท่านอัลอัชอะรีย์และท่านอบูบักรฺอัลบากิลลานีย์เลย

🕯🕯 แม้แต่ท่านอิมามอัลบุคอรีย์ก็คือส่วนหนึ่งจากอัลมุญัซซิมะฮฺ

หลักศรัทธาของท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ﷺ ในหมวดพระนามและคุณลักษณะของพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ นั้น สะท้อนให้เห็นผ่านการตั้งชื่อสำหรับฮะดีษในส่วนสุดท้ายของหนังสือ

---

[394] หมายความว่า อิบนุลก็อยยิม เรียกท่านอบุลฮะซัน ว่าเป็น “อิมาม” บนเป้าหมายที่จำกัดแคบ ซึ่งนั่นก็คืออิมามสำหรับกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺเท่านั้น มิใช่อิมามของชาวซุนนะฮฺทั้งหมด

[395] มุฮัมมัด บินอบีบักรฺ บินอัยยูบ อัซซุรอีย์ อัดดิมัชกีย์ (อิบนุลก็อยยิม อัลเญาซียะฮฺ), *กิตาบอิจติมาอฺอัลญุยูชอัลอิซลามียะฮฺ*, ตรวจทานและวิภาษโดย ฮะซัน บินอะลีย์ อัซซักกอฟ (บัยรูต: ดารฺอัลอิมามอันนะวะวีย์, 1435), หน้า 437 เชิงอรรถที่: 490.

เศาะฮีฮฺอัลบุคอรีย์ กล่าวคือท่านได้ตั้งชื่อสำหรับฮะดีษจากส่วนสุดท้ายชุดนี้ไว้ว่า “กิตาบุตเตาฮีดวัรร็อดดิอะลัลญะฮฺมียะฮฺวะฆ็อยริฮิม” (บทว่าด้วยอัตเตาฮีดและการตอบโต้กลุ่มอัลญะฮฺมียะฮฺและกลุ่มอื่น ๆ) อีกทั้งหมวดหมู่ย่อย (อับวาบ) ภายในก็ล้วนแล้วแต่ชี้ให้เห็นถึงหลักศรัทธาของท่านในประเด็นนี้ได้เป็นอย่างดี

ในหมวดย่อยว่าด้วยเรื่องบัลลังก์ของพระองค์อัลลอฮฺﷻ ท่านอิมามอัลบุคอรีย์ﷺได้กล่าวว่า

بَابُ: ﴿وَكَانَ عَرۡشُهُۥ عَلَى ٱلۡمَآءِ﴾ هود: ٧ ﴿وَهُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ ١٢٩﴾ التوبة: ١٢٩

“บทว่าด้วยพระดำรัสของพระองค์อัลลอฮฺﷻ: *และบัลลังก์ของพระองค์อยู่เหนือน้ำ* (11:7) *และพระองค์คือเจ้าของบัลลังก์อันยิ่งใหญ่* (9:129)”[396]

ภายหลังจากนำเสนอคำพูดของชาวซะลัฟในเรื่องการอิซติวาอ์เหนือบัลลังก์ ท่านอิมามอัลบุคอรีย์ﷺจึงได้เริ่มต้นรายงานฮะดีษบทต่าง ๆ ในหมวดนี้ ซึ่งส่วนหนึ่งจากฮะดีษในหมวดนี้ก็คือ คำกล่าวของท่านอะนัซ บินมาลิกﷺที่พูดว่า

فَكَانَتْ زَيْنَبُ تَفْخَرُ عَلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ تَقُولُ: زَوَّجَكُنَّ أَهَالِيكُنَّ، وَزَوَّجَنِي اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَوَاتٍ.

“ท่านหญิงซัยนับได้เคยแสดงความพิเศษที่นางมีเหนือกว่าบรรดาภรรยาทั้งหมดของท่านนบีﷺโดยนางได้พูดว่า ครอบครัวของพวกเธอได้จัดการให้พวกเธอได้แต่งงาน (กับท่านนบี) และพระองค์อัลลอฮฺนั้นได้ทรงนำฉันไปแต่งงาน (กับท่านนบี ﷺ) จากเบื้องบนเหนือชั้นฟ้าทั้ง 7 ขึ้นไป”[397]

[396] อับดุลลอฮฺ บินมุฮัมมัด อัลฆุนัยมาน, *ชัรฮุกิตาบิตเตาฮีดมินเศาะฮีฮิลบุคอรีย์*, เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 2 (อัรริยาฎ: ดารุลอาศิมะฮฺลินนัชริวัตเตาซีอฺ, 1422), หน้า 296.

[397] อับดุลลอฮฺ บินมุฮัมมัด อัลฆุนัยมาน, *ชัรฮุกิตาบิตเตาฮีดมินเศาะฮีฮิลบุคอรีย์*, เล่ม 1, หน้า 326 หมายเลข: 49.

ท่านหญิงอาอิชะฮฺﷺเองก็ได้เล่ามาว่า

وَكَانَتْ تَفْخَرُ عَلَى نِسَاءِ النَّبِيِّ ﷺ، وَكَانَتْ تَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ أَنْكَحَنِي فِي السَّمَاءِ.

"และท่านหญิงซัยนับได้แสดงความพิเศษที่นางมีเหนือกว่าบรรดาภรรยาทั้งหมดของท่านนบีﷺและนางได้พูดว่า แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮฺทรงจัดการแต่งงานให้แก่ฉันกับท่านนบี ณ เบื้องบนเหนือชั้นฟ้า"[398]

ถัดจากนั้นท่านอิมามอัลบุคอรีย์ก็ได้รายงานฮะดีษอีกบทหนึ่งความว่า

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ لَمَّا قَضَى الْخَلْقَ، كَتَبَ عِنْدَهُ فَوْقَ عَرْشِهِ: إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي).

"จากท่านนบีﷺกล่าวว่า แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮฺﷺนั้น เมื่อพระองค์ทรงเสร็จสิ้นการสร้างสิ่งถูกสร้างทั้งหลายลงแล้ว พระองค์ก็ได้บันทึก (ลงไปในหนังสือของพระองค์) ซึ่ง (ถูกวางไว้) ณ ที่พระองค์เหนือบัลลังก์ของพระองค์คือ (ประโยคที่ระบุว่า): แท้จริงแล้วความเมตตาของข้านำหน้า (อยู่เหนือ) ความโกรธของข้า"[399]

อย่างไรก็ตาม ท่านตาญุดดีน อัซซุบกีย์ได้ถ่ายทอดข้อเขียนของท่านชิฮาบุดดีน บินญะฮฺบัล อัลฮะละบีย์ซึ่งพยายามตีความคำพูดของท่านหญิงซัยนับข้างต้นมานำเสนอไว้ว่า

فَنَقُول: لَيْسَ فِي هَذَا الحَدِيث أَن زَيْنَب قَالَت: إِن الله فَوق سبع سموات، بل إِن تَزْوِيج الله إِيَّاهَا كَانَ من فَوق سبع سموات.

---

[398] อะฮฺมัด อะลีย์ อัซซะฮาร็อนฟูรีย์, *อัลญามิอุอัศเศาะฮีฮฺลิลอิมามิลฮาฟิซฺอบีอับดิลละฮฺมุฮัมมัดบินอิซมาอีลอัลบุคอรีย์*, เล่ม 14, หน้า 469-470 หมายเลข: 7421.

[399] อับดุลลอฮฺ บินมุฮัมมัด อัลฆุนัยมาน, *ชัรฮุกิตาบิตเตาฮีดมินเศาะฮีฮิลบุคอรีย์*, เล่ม 1, หน้า 338 หมายเลข: 50.

"ฉะนั้นเราขอกล่าวว่า ฮะดีษบทนี้ไม่ได้หมายความว่าท่านหญิงซัยนับ ﷺ พูดว่าแท้จริงอัลลอฮฺอยู่เหนือชั้นฟ้าทั้งเจ็ด แต่ทว่า (เป้าหมายคือ) การจัดการแต่งงานของอัลลอฮฺให้แก่นาง (ได้แต่งงานกับท่านนบีนั้น) มันคือสิ่งที่มาจากเบื้องบนเหนือชั้นฟ้าทั้งเจ็ด"[400]

การตีความของท่านชิฮาบุดดีน บินญะฮฺบัล ﷺ ข้างต้น ถือเป็นการตีความที่ฝืนมากไปเพราะคำ อธิบายตามที่ท่านกล่าวมาย่อมไม่หักล้างกับสาระของฮะดีษที่ชี้ออกมาว่าพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงอยู่เบื้องบนเหนือสรรพสิ่ง ทั้งนี้เพราะบัญชาของพระองค์ที่สั่งให้ท่านเราะซูลแต่งงานกับท่านหญิงซัยนับนั้น มาจากเบื้องบนของชั้นฟ้าซึ่งบ่งชี้ไปในตัวว่าบัญชานี้คือสิ่งที่ถูกกำหนดลงไปใน "อัลเลาฮิลมะฮฺฟูซ" และตัวของ "อัลเลาฮิลมะฮฺฟูซ" เองนั้นก็ถูกอธิบายว่าเป็นเป้าหมายของ"หนังสือที่ถูกวางไว้ **ณ พระองค์เหนือบัลลังก์ของพระองค์**" ตามทัศนะหนึ่งของบรรดาอุละมาอ์ที่ได้อธิบายต่อฮะดีษบทที่สามของอิมามอัลบุคอรีย์ข้างต้น[401]

นั่นหมายความว่า ฮะดีษของท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ﷺ ในหมวดย่อย (บาบ) นี้หักล้างการตีความของท่านชิฮาบุดดีน บินญะฮฺบัล ﷺ ไปในตัว เพราะฮะดีษบทที่สามซึ่งข้าฯ ได้นำเสนอไปข้างต้นยืนยันไปในตัวว่าพระองค์อัลลอฮฺทรงดำรงอยู่เหนือบัลลังก์ของพระองค์และ "อัลเลาฮิลมะฮฺฟูซ" นั้นก็ทรงอยู่ ณ พระองค์เหนือบัลลังก์ของพระองค์ สาระที่ท่านชิฮาบุดดีน บินญะฮฺบัลอธิบายมาจึงเป็นเพียงแค่ "ครึ่งเดียว" ของสาระจากตัวฮะดีษเท่านั้น มิใช่ "ทั้งหมด" ของตัวฮะดีษ

ท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ﷺ เองได้บันทึกรายงานอื่น ๆ ในหนังสือ "ค็อลกุอัฟอาลิลอิบาด" ของท่านความว่า

---

[400] ท่านตาญุดดีน อบูนัศรฺ อับดุลวะฮฺฮาบ บินอะลีย์ บินอับดิลกาฟีย์ อัซซุบกีย์, *เฏาะบะกอตตฺชชาฟิอียะฮฺอัลกุบรอ*, เล่ม 9, ตรวจทานโดย มะฮฺมู้ด มุฮัมมัด เฏาะนาฮีย์ และ อับดุลฟัตตาฮฺ มะฮฺมู้ด อัลฮุลวะ พิมพ์ครั้งที่ 2 (ญีซะฮฺ: ฮะญัรลิฏฏิบาอะฮฺวันนัชรฺวัตเตาซีอฺวัลอิอฺลาน, 1413), หน้า หน้า 77.

[401] อับดุลฮัก บินซัยฟิดดีน บินซะอฺดิลลละฮฺ อัลบุคอรีย์ อัดดิฮฺละวีย์ อัลฮะนะฟีย์, *ละมะอาตตุตตันกีฮฺฟีชัรฮิมิชกาตอัลมะศอบีฮฺลิลเคาะฏีบอัตตับรีซีย์*, เล่ม 9, ตรวจทานโดย ตะกียุดดีน อันนัดวีย์ (บัยรูต: ดารุนนะวาดิร, 1425), หน้า 172.

وَقَالَ جُبَيْرُ بْنُ مُطْعِمٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ عَلَى عَرْشِهِ فَوْقَ سَمَاوَاتِهِ، وَسَمَاوَاتُهُ فَوْقَ أَرَاضِيهِ مِثْلُ الْقُبَّةِ» وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ، فِي قَوْلِهِ: ﴿ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾ [السجدة: ٤] . قَالَ: «الْعَرْشُ عَلَى الْمَاءِ، وَاللَّهُ فَوْقَ الْعَرْشِ، وَهُوَ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ»

"ญุบัยรฺ บินมุฏอิม ﷺ กล่าวว่า รายงานจากท่านนบี ﷺ กล่าวว่า: แท้จริงอัลลอฮฺทรงอยู่เหนือบัลลังก์ของพระองค์ เหนือชั้นฟ้าทั้งหลายของพระองค์ และชั้นฟ้าทั้งหลายของพระองค์อยู่เหนือแผ่นดินทั้งหลายของพระองค์เสมือนกับโดม และท่านอิบนุมัซอู้ด ﷺ กล่าว (อธิบาย) ในเรื่องของพระดำรัสของพระองค์อัลลอฮฺที่ดำรัสว่า *แล้วพระองค์ทรงขึ้นสถิตอยู่เหนือบัลลังก์* (32:4) ท่านอิบนุมัซอู้ด ﷺ กล่าวว่า บัลลังก์อยู่เหนือน้ำ และอัลลอฮ์อยู่เหนือบัลลังก์ และพระองค์ทรงรู้ (ทรงทราบ) สิ่งที่พวกเจ้าดำรงอยู่บนสิ่งนั้น (สภาพที่พวกเจ้าเป็นอยู่-ผู้แปล)"[402]

ตัวบทข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงหลักศรัทธาของท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ﷺ ในประเด็นนี้ได้เป็นอย่างดีและความเข้าใจของอิมามอัลบุคอรีย์ ﷺ ย่อมสมควรถูกยึดถือตามเหนือทัศนะของชิฮาบุดดีน บินญะฮฺบัล ﷺ

ท่านอบูบักรฺ อัลอาญุรรีย์ อัลบัฆดาดีย์ ﷺ (เสีย ฮ.ศ.360) กล่าวว่า

بَابُ ذِكْرِ السُّنَنِ الَّتِي دَلَّتِ الْعُقَلَاءَ عَلَى أَنَّ اللَّهَ عز وجل عَلَى عَرْشِهِ فَوْقَ سَبْعِ سَمَاوَاتِهِ وَعِلْمُهُ مُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ، لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

"บทว่าด้วยการกล่าวถึงอัซซุนนะฮฺกระแสต่าง ๆ ที่แสดงให้ผู้มีสติปัญญาทั้งหลายทราบว่า แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮฺผู้ทรงเกียรติและยิ่งใหญ่ทรงดำรงอยู่เหนือบัลลังก์ของพระองค์เหนือชั้นฟ้าทั้งเจ็ดชั้นของพระองค์ และความรู้ของพระองค์นั้นคือสิ่งที่ห้อมล้อมครอบคลุมทุกสิ่ง ไม่มีสิ่งใดในแผ่นดินหรือในจักรวาลที่ปิดบังซ่อนเร้นไปจากพระองค์"

---

[402] มุฮัมมัด บินอิสมาอีล อัลบุคอรีย์, *ค็อลกุอัฟอาลิลอิบาดวัรร็อดดุอะลัลญะฮฺมียะฮฺวะอัศฮาบิตตะอฺฏีล*, เล่ม 2, หน้า 56-57 หมายเลข: 105-106.

٦٥٦ - أَخْبَرَنَا الْفِرْيَابِيُّ قَالَ: نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ يَحْيَى قَالَ: نا مَعْنُ بْنُ عِيسَى، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَمَّا قَضَى اللَّهُ عز وجل الْخَلْقَ؛ كَتَبَ كِتَابًا فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ: إِنَّ رَحْمَتِي غَلَبَتْ غَضَبِي»

"656 - ...รายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه จากท่านนบี ﷺ กล่าวว่า เมื่อพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงเสร็จสิ้นการสร้างสิ่งถูกสร้างทั้งหลายลงแล้ว พระองค์ก็ได้บันทึก (ลงไปใน) หนังสือเล่มหนึ่ง (ของพระองค์) ซึ่งมันอยู่ ณ ที่พระองค์เหนือบัลลังก์ของพระองค์คือ (ประโยคที่ระบุว่า): *แท้จริงแล้วความเมตตาของข้าอยู่เหนือความโกรธของข้า*"[403]

ท่านอัซซัฟฟารีนีย์ رحمه الله ได้กล่าวว่า

وَفِي الصَّحِيحَيْنِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي». وَفِي لَفْظٍ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ عَلَى نَفْسِهِ، فَهُوَ مَوْضُوعٌ عِنْدَهُ إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي، وَالْأَحَادِيثُ فِي ذَلِكَ كَثِيرَةٌ جِدًّا. فَمَذْهَبُ السَّلَفِ إِثْبَاتُ صِفَةِ الِاسْتِوَاءِ بِلَا كَيْفٍ. قَالَ الْإِمَامُ الْقُرْطُبِيُّ، وَابْنُ أَبِي زَيْدٍ، وَالْقَاضِي عَبْدُ الْوَهَّابِ، مِنَ الْمَالِكِيَّةِ، وَجَمَاعَاتٌ مِنْ شُيُوخِ أَهْلِ الْحَدِيثِ وَالْفِقْهِ وَالْإِمَامِ ابْنِ عَبْدِ الْبَرِّ، وَالْقَاضِي أَبُو بَكْرٍ ابْنُ الْعَرَبِيِّ، وَابْنُ فُورَكٍ، أَنَّهُ سُبْحَانَهُ مُسْتَوٍ عَلَى الْعَرْشِ بِذَاتِهِ، وَأَطْلَقُوا فِي بَعْضِ الْأَمَاكِنِ فَوْقَ عَرْشِهِ. قَالَ الْقَاضِي أَبُو بَكْرٍ وَهُوَ الصَّحِيحُ الَّذِي أَقُولُ بِهِ مِنْ غَيْرِ تَحْدِيدٍ وَلَا تَمْكِينٍ وَلَا مُمَاسَّةٍ.

"และในหนังสือเศาะฮีฮฺทั้งสองมีรายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه กล่าวว่า ท่านศาสนทูตของอัลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า-เมื่อพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงเสร็จสิ้นการสร้างสิ่งถูกสร้างทั้งหลายลงแล้ว พระองค์ก็ได้บันทึก (ลงไปใน) หนังสือเล่มหนึ่ง (ของพระองค์) ซึ่งมัน

[403] อบูบักรฺ มุฮัมมัด บินอัลฮุซัยนฺ อัลอาญุรรีย์, *กิตาบุชชะรีอะฮฺ*, เล่ม 3, ตรวจทานโดย อับดุลลอฮฺ บินอุมัร บินสุลัยมาน อัดดะมีญีย์ (อัรริยาฎ: ดารุลวะฏ็อน, 1418), หน้า 172.

อยู่ ณ ที่พระองค์เหนือบัลลังก์ของพระองค์คือ (ประโยคที่ระบุว่า):-*แท้จริงแล้วความเมตตาของข้าอยู่เหนือความโกรธของข้า*-และในสำนวนหนึ่งระบุว่า พระองค์ก็ได้บันทึกเป็นข้อบังคับเหนือพระองค์[404]ลงไปในหนังสือเล่มหนึ่งของพระองค์ซึ่งมันถูกวางไว้ ณ ที่พระองค์ (เหนือบัลลังก์ของพระองค์) คือ (ประโยคที่ระบุว่า):-*แท้จริงแล้วความเมตตาของข้าอยู่เหนือความโกรธของข้า*-และฮะดีษบทต่าง ๆ ในเรื่องนั้นมีจำนวนมากมายยิ่งนัก ดังนั้นแนวทางของชาวซะลัฟ คือการยืนยันคุณลักษณะของการขึ้นสถิตเหนือบัลลังก์ (อิซติวาอ์) โดยไม่มี (การถามว่า) อย่างไร ท่านอิมามอัลกุรฏุบีย์, **ท่านอิบนุอบีซัยดฺ**, อัลกอฎีย์ อับดุลวะฮฺฮาบจากมัสฮับอัลมาลิกียะฮฺและบรรดานักวิชาการกลุ่มหนึ่งจากกลุ่มบรมครูของนักปราชญ์ฮะดีษและฟิกฮฺ, และท่านอัลอิมามอิบนุอับดิลบัร, ท่านอัลกอฎีย์ อบูบักรฺ อิบนุลอะเราะบีย์และท่าน อิบนุฟูร็อก พวกเขาทั้งหมดกล่าวว่า: **และแท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ที่ขึ้นอยู่เหนือบัลลังก์ด้วยซาต (ตัวตน) ของพระองค์เอง** และในบางจุดจากตำราพวกเขาก็ใช้ถ้อยคำด้วยสำนวนว่า **อยู่เหนือบัลลังก์ของพระองค์ (เฟาเกาะอัรชิฮิ)** ท่านอัลกอฎีย์ อบูบักร (อัลฮัฎเราะมีย์) ได้กล่าวว่า: *และมันคือความเห็นที่ถูกต้องอันซึ่งข้าฯ ได้ยึดถือเอาความเห็นนี้โดยปราศจากการกำหนดขอบเขต (ตะฮฺดี้ด), ปราศจากการจัดวางตำแหน่ง (ของพระองค์) เข้าไปในสถานที่[405]และปราศจากการสัมผัสโดยตรง”*[406]

จากตัวบทที่นำเสนอไปทั้งหมด จึงเป็นที่ชัดเจนว่าหลักศรัทธาของท่านผู้นำแห่งนักฮะดีษทั้งมวล อัลอิมาม อัลบุคอรีย์ ﵀ มันคือหลักศรัทธาเดียวกันกับหลักศรัทธาของสำนักอัซซะละฟียะฮฺปัจจุบัน และด้วยเหตุนี้เองฮะซัน อัซซักกอฟจึงได้กล่าวติเตียนท่านอิมามอัลบุคอรีย์ไว้ว่า

---

[404] เป็นความโปรดปรานและเมตตาที่พระองค์ประทานให้แก่บ่าว ดูอัลกุรอาน (6:54)

[405] หมายถึงว่า ปราศจากการเชื่อว่าพระองค์ทรงอาศัยอยู่ในสถานที่ใด ๆ

[406] มุฮัมมัด บินอะฮฺมัด บินซาลิม อัซซัฟฟารีนีย์ อัลฮัมบะลีย์, *ละวาอิฮุลอันวารอัซซะนียะฮฺวะละวากิฮุลอัฟการอัซซุนนียะฮฺ*, เล่ม 1, ตรวจทานโดย อับดุลลอฮฺ บินมุฮัมมัด บินสุลัยมาน อัลบุศ็อยรีย์ (อัรริยาฎ: มักตะบะตุลรุชดฺลินนัชริวัตเตาซีอฺ, 1415), หน้า 358-360.

وَمُخْتَصَرُ الْكَلَامِ فِي الْبُخَارِيِّ أَنَّهُ عَالِمٌ، لَهُ حَسَنَاتٌ وَسَيِّئَاتٌ، أَصَابَ فِي أُمُورٍ، وَأَخْطَأَ فِي أُخْرَى!! أَصَابَ فِي قَوْلِهِ بِأَنَّ: «لَفْظَهُ بِالْقُرْآنِ مَخْلُوقٌ»، وَأَخْطَأَ فِي تَبْوِيبِ تِلْكَ الْأَبْوَابِ الَّتِي تُفِيدُ التَّشْبِيهَ وَالتَّجْسِيمَ فِي كِتَابِ التَّوْحِيدِ مِنْ صَحِيحِهِ!!.

"และคำพูดโดยสรุปความในเรื่องของอัลบุคอรีย์นั้นมีอยู่ว่า แท้จริงแล้วท่านเป็นนักวิชาการคนหนึ่งที่มีทั้งความดีและความไม่ดีต่าง ๆ (ควบคู่กันไป) ท่านมีความเห็นที่ถูกต้องในเรื่องต่าง ๆ และผิดพลาดในเรื่องอื่น ๆ !! ท่านอัลบุคอรีย์ถูกต้องในคำกล่าวของท่านที่กล่าวว่า-ถ้อยคำของเขา (การเปล่งคำและกระทำ-ผู้แปล) ด้วยกับอัลกุรอานนั้นเป็นสิ่งถูกสร้าง-**และท่านผิดพลาดไปในการจัดหมวดหมู่ย่อยบทต่าง ๆ เหล่านั้นอันซึ่งชี้สาระออกมาให้เห็นถึงการสร้างความคล้ายคลึงระหว่างพระเจ้ากับสสารและมอบการมีเรือนร่างให้แก่พระเจ้าไว้ในกิตาบอัตเตาฮีดจากหนังสือเศาะฮีฮฺของท่าน!!**"[407]

۩ ۩ วิภาษคำพูดของจอมคุยโวแห่งคณะอัลเกาษะรียะฮฺ

จอมคุยโวแห่งคณะอัลเกาษะรียะฮฺได้กล่าวว่า

"มีคนตั้งคำถามกับที่ผมพูดว่าการแปล في السماء *ถ้าแปลตรงตัวต้องแปลว่า "ในฟ้า" ถ้าแปล "บนฟ้า" จะเป็นการตีความ... เรื่องนี้มีนักวิชาการกล่าวรับรองเอาไว้ดังนี้ครับ*

- อัลกอฎีย์อบูยะอ์ลา อัลฮัมบาลีย์ 458 รอหิมะฮุลลอฮ์ กล่าวใน إبطال التأويلات *หน้า 279 โต้แย้งคนที่ตีความ* في السماء *"ในฟ้า" ไปเป็น* فوق السماء *"เหนือฟ้า,บนฟ้า" ว่า*

فإن قيل: يحتمل أن يكون قولها في السماء معناه: فوقها، كما قال تعالى: {فسيحوا في الأرض} [التوبة: ٢] معناه عليها، وكذلك قوله تعالى {ولأصلبنكم في جذوع النخل} [طه: ٧١] معناه عليها..قيل: هذا غلط لوجوه أحدها: أن هذا يسقط فائدة التخصيص بالسماء، لأنه فوق الأشياء كلها فلا معنى لتخصيصه بالسماء، إذا كان المراد به الفوق.

---

[407] มุฮัมมัด บินอบีบักรฺ บินอัยยูบ อัซซุรอีย์ อัดดิมัชกีย์ (อิบนุลก็อยยิม อัลเฌาซียะฮฺ), *กิตาบอิจติมาอุอัลญุยูชอัลอิซลามียะฮฺ*, ตรวจทานและวิภาษโดย ฮะซัน บินอะลีย์ อัซซักกอฟ, หน้า 342.

ถ้าแย้งว่า: คำของทาสหญิงที่ว่า ‘ในฟ้า‘ ความหมายคือ ’บนฟ้า’ ดังที่อัลลอฮ์ตรัสว่า ”จงท่องไปในหน้าแผ่นดิน“ (อัตเตาบะฮ์:2) คือ ”บนแผ่นดิน“ และ “ฉันจะตรึงพวกท่านไว้ในต้นอินทผลัม” (ฏอฮา:71) คือบนต้นอินทผลัม...ตอบได้ว่า: ที่กล่าวมานั้นผิดด้วยหลายประการด้วยกันประการแรกคือ การกล่าวแบบนี้เป็นการทำลายสิ่งที่จะได้รับจากการเจาะจงที่ฟ้า เพราะพระองค์ทรงเหนือสรรพสิ่งทั้งมวลอยู่แล้ว การเจาะจงพูดไปที่ฟ้าจึงไร้ความหมายถ้าต้องการคำว่า “บน” (ตามที่อีกฝ่ายอ้าง)

ท่านกอฎีย์เป็นแนวฮัมบาลีย์ที่ต่อต้านการตีความ (ดูชื่อหนังสือก็รู้) และท่านไม่ยอมรับการแปลง في *ไปเป็น* فوق *ก็เพราะมันคือการตีความที่ทำให้ลักษณะเฉพาะของรูปประโยคเดิมและบุพบทของมันไม่มีความเฉพาะเจาะจงตามรูปเดิม*

**ท่านไม่ได้แย้งว่าในภาษาอาหรับมี* في *ที่ถูกอธิบายเป็น* على* *แต่ท่านมองว่า* في السماء *เป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับอัลลอฮ์ การผินคำอธิบายออกไปจากรูปเดิมจาก* في *ไปเป็น* فوق *นั้นไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่กับอัลกอฎีย์ฯ ประเด็นก็คือท่านมองว่า “ใน” แปลงไปเป็น “บน” เป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายของรูปการณ์ (ซึ่งเท่ากับตีความ) การคงรูปเดิมเอาไว้ก็คือการรักษา* في *เอาไว้โดยไม่แปลงไปเป็นอย่างอื่น ซึ่งนั่นตรงกับที่ผมพูดเอาไว้ว่าถ้าต้องการความหมายตรงให้แปลว่า “ในฟ้า”*

วิภาษ

ประการแรก การแปลคำฮะดีษอัลญาริยะฮฺให้มีความหมายว่า “อยู่เหนือชั้นฟ้า” มิใช่การตีความหรือการผันออกจากความหมายของอักษรเลยแม้แต่น้อย ทั้งนี้เพราะอาศัยฮะดีษบทอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกันที่ใช้คำว่า “เฟาเกาะ” (อยู่เหนือ) ชั้นฟ้าและบัลลังก์ตามที่ได้เสนอไปทั้งหมด และการใช้ตัวบทอธิบายซึ่งกันและกันมิใช่ส่วนหนึ่งจากการ “ตีความบิดเบือน” และยังมิใช่ “การผันออกจากความหมายของอักษร” ตามที่จอมคุยโวได้กล่าวมา หากแต่เป็นการตัฟซีร (อธิบาย) ตามกระบวนการดั้งเดิมของชาวซะลัฟ

ประการที่สอง คำกล่าวของท่านอบูยะอฺลาﷺที่ระบุว่า *“การกล่าวแบบนี้เป็นการทำลายสิ่งที่จะได้รับจากการเจาะจงที่ฟ้า เพราะพระองค์ทรงเหนือสรรพสิ่งทั้งมวลอยู่แล้ว การเจาะจงพูดไปที่ฟ้าจึงไร้ความหมายถ้าต้องการคำว่า “บน” (ตามที่อีกฝ่ายอ้าง)”* นับเป็นการให้เหตุผลที่อ่อนแอมาก เพราะพระองค์อัลลอฮฺนั้นทรงอยู่เหนือสรรพสิ่งทั้งมวลอยู่แล้ว แต่นั่นก็มิได้หักล้างการที่ตัวบทได้เจาะจงว่าพระองค์ทรงอยู่เหนือ (เฟาเกาะ) บัลลังก์ของพระองค์ตามที่ได้เสนอไป ความจริงแล้วการเจาะจงระบุว่าพระเจ้าทรงดำรงอยู่เหนือชั้นฟ้าทั้งหมดหรืออยู่เหนือบัลลังก์ มิใช่อะไรที่เข้าใจยากเลยหากเรายอมรับว่าชั้นฟ้าและบัลลังก์คือสิ่งถูกสร้างที่อยู่ในส่วนบนที่สุดจากบรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งหลาย การเจาะจงระบุว่าพระองค์ทรงอยู่เหนือชั้นฟ้าทั้งมวลหรืออยู่เหนือบัลลังก์ของพระองค์ ประโยชน์ของมันก็คือการแจ้งให้ผู้ฟังทราบความหมายโดยอัตโนมัติว่า พระองค์ทรงอยู่เหนือสิ่งถูกสร้างทั้งหมด นั่นเพราะว่าชั้นฟ้าและบัลลังก์คือสิ่งถูกสร้างที่อยู่ส่วนบนสุดของบรรดาสิ่งถูกสร้าง ยิ่งไปกว่านั้น หากยึดตรรกะเดียวกันกับที่ท่านอบูยะอฺลาได้กล่าวมา มันก็จะหักล้างการตีความของสำนักอัลเกาษะรียะฮฺไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการอิซตีลาอ์ (การพิชิตและครอบครอง) ของพระองค์ย่อมเกิดขึ้นในทุกอณูส่วนภายในอาณาจักรแห่งการสร้างของพระองค์ การเจาะจงการตีความด้วยความหมายนี้ไปที่เหนือบัลลังก์เพียงอย่างเดียว “จึงไร้ความหมายถ้าต้องการคำว่าบน (ตามที่อีกฝ่ายอ้าง)”

ประการที่สาม แม้ท่านอบูยะอฺลาﷺจะ “เป็นแนวฮัมบาลีย์ที่ต่อต้านการตีความ” แต่นั่นก็มิได้หมายความว่าหลักศรัทธาของท่านทั้งหมดทุกรายละเอียดจนสอดคล้องหลักศรัทธาของอัซซะละฟียะฮฺ เพราะความจริงแล้วหลักศรัทธาของท่านบางประการก็สอดคล้องกับอัลญะฮฺมียะฮฺและอัลมุเฟาวิเฎาะฮฺ ซึ่งประเด็นนี้ย่อมเป็นที่ทราบกันดีสำหรับผู้ที่ติดตามคำพูดของท่านชัยคุลอิสลาม อิบนุตัยมียะฮฺที่มีต่อท่านอบูยะอฺลา หากมิใช่เป็นคนที่สักแต่เพียง “คุยโม้” ไปเท่านั้น!

ท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฆุนัยมานﷺได้กล่าวว่า

قَوْلُهُ: «تَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ أَنكَحَنِي فِي السَّمَاءِ.» هُوَ كَقَوْلِهَا السَّابِقِ: «وَزَوَّجَنِيَ اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ»، وَكَثِيرًا مَا تَأْتِي فِي بِمَعْنَى عَلَى، أَيْ: إِنَّ زَوَاجِي صَدَرَ مِنَ اللَّهِ –تَعَالَى– حَيْثُ أَمَرَ رَسُولَهُ بِهِ، وَتَوَلَّى عَقْدَ نِكَاحِهَا عَلَيْهِ، وَاللَّهُ فِي السَّمَاءِ.

"คำกล่าวของท่านที่ระบุว่า: นาง (ท่านหญิงซัยนับ ﷺ) ได้พูดว่า *แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮฺทรงจัดการแต่งงานให้แก่ฉันกับท่านนบี ﷺ ณ เบื้องบนเหนือชั้นฟ้า* คำกล่าวนี้มีความหมายเช่นเดียวกับคำพูดก่อนหน้านั้นของนางที่ระบุว่า: *และอัลลอฮฺทรงทำให้ฉันแต่งงานกับท่านนบีจากเบื้องบนเหนือฟ้าทั้งเจ็ด* และหลายครั้งที่คำว่า ฟี (แปลว่า ใน) ตามภาษาอาหรับจะถูกนำมาใช้ในความหมายว่า อะลา (แปลว่า บน) ตรงนี้หมายความว่า การแต่งงานของฉันนั้นมาจากอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งโดยที่พระองค์ทรงบัญชาให้ท่านนบี ﷺ ของพระองค์กระทำการนี้ และพระองค์ได้ทรงดำเนินการทำสัญญาแต่งงานนี้ให้ฉันได้แต่งงานกับท่านนบี และอัลลอฮฺนั้นทรงอยู่เบื้องบนเหนือชั้นฟ้า"

فَإِمَّا أَنْ تَكُونَ «فِي» بِمَعْنَى «عَلَى»، أَوْ يُرَادَ بِالسَّمَاءِ الْعُلُوُّ، وَكِلَاهُمَا صَحِيحٌ مُسْتَقِيمٌ جَاءَتْ بِهِ النُّصُوصُ، قَالَ –تَعَالَى–: ﴿وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا﴾، وَقَالَ –تَعَالَى–: ﴿فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ﴾. وَلَمَّا كَانَ مُسْتَقِرًّا فِي نُفُوسِ الْمُخَاطَبِينَ أَنَّ اللَّهَ –تَعَالَى– هُوَ الْعَلِيُّ الْأَعْلَى، وَأَنَّهُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ، كَانَ الْمَفْهُومُ مِنْ قَوْلِهِ: «إِنَّهُ فِي السَّمَاءِ» أَنَّهُ فِي الْعُلُوِّ، وَأَنَّهُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ، وَلِهَذَا قَالَتْ: «مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ»،

"ดังนั้น คำว่า ฟี อาจหมายถึง อะลา (บน) หรือไม่คำว่า อัซซะมาอ์ ก็หมายถึง การดำรงอยู่เบื้องบน[408] และทั้งสองความหมายนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้องซึ่งหลักฐานจากอัลกุรอานได้ยืนยันสิ่งนี้ไว้ อัลลอฮฺตรัสว่า:

﴿وَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا ٤٨﴾ الفرقان: ٤٨

และเราได้ให้ฝนบริสุทธิ์ตกลงมาจากฟากฟ้า (25:48)

---

[408] หมายความว่า หากคำว่า "ฟี" ในฮะดีษเหล่านี้หมายถึง "ใน" แล้วไซร้ คำว่า อัซซะมาอ์ ในฮะดีษเหล่านี้ก็จะมิได้แปลว่า ฟากฟ้า แต่หมายถึง "อัลอุลูว์" แทน ซึ่งก็จะได้ความหมายว่า อัลลอฮฺทรงอยู่ในสภาวะเบื้องบนหรืออยู่ในความเป็นเบื้องบน

และพระองค์ทรงตรัสอีกว่า

﴿فَلۡيَمۡدُدۡ بِسَبَبٍ إِلَى ٱلسَّمَآءِ﴾ الحج: ١٥

ก็จงให้เขาผู้นั้นต่อเชือกขึ้นสู่ท้องฟ้า (22:15)

และครั้นเมื่อได้เป็นสิ่งที่สถิตอย่างมั่นคงขึ้นในหัวใจของเหล่าผู้ฟังตัวบท (ชาวอาหรับในยุคนั้น) ไปแล้วว่าแท้จริงแล้วอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งนั้น คือผู้ทรงสูงสุดเหนือทุกสิ่งและพระองค์ทรงดำรงอยู่เบื้องบนเหนือสิ่งทั้งปวง ดังนั้นเมื่อพวกเขาได้ยินคำว่า แท้จริงพระองค์ทรงอยู่ในอัซซะมาอ์ พวกเขาย่อมเข้าใจว่าหมายถึง พระองค์ทรงอยู่ในสภาวะเบื้องบน[409]และพระองค์อยู่เบื้องบนเหนือสิ่งทั้งปวง และด้วยเหตุนี้เองท่านหญิงซัยนับจึงกล่าวว่า *จากเบื้องบนเหนือชั้นฟ้าทั้งเจ็ด*”

وَكَذَلِكَ الْجَارِيَةُ، لَمَّا قَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: «أَيْنَ اللَّهُ؟» قَالَتْ: «فِي السَّمَاءِ»؛ إِنَّمَا أَرَادَتِ الْعُلُوَّ، وَإِذَا قِيلَ: الْعُلُوُّ، فَإِنَّهُ يَتَنَاوَلُ مَا فَوْقَ الْمَخْلُوقَاتِ كُلِّهَا، فَمَا فَوْقَهَا كُلِّهَا هُوَ فِي السَّمَاءِ، وَلَا يَقْتَضِي هَذَا أَنْ يَكُونَ هُنَاكَ ظَرْفٌ وُجُودِيٌّ يُحِيطُ بِهِ، إِذْ لَيْسَ فَوْقَ الْعَالَمِ شَيْءٌ مَوْجُودٌ إِلَّا اللَّهُ –تَعَالَى–.

“เช่นเดียวกับกรณีของทาสหญิง เมื่อท่านนบีﷺได้ถามนางว่า *อัลลอฮฺอยู่ไหน*? นางตอบว่า: *อยู่ในอัซซะมาอ์* แท้จริงแล้วนางเพียงแต่หมายถึง *เบื้องบน* และเมื่อมีการใช้คำว่าเบื้องบนนั้น มันก็หมายถึงสิ่งที่อยู่บนสิ่งถูกสร้างทั้งหมดทั้งปวง ดังนั้นทุกสิ่งที่อยู่เหนือสิ่งถูกสร้างทั้งหมดทั้งปวงนั้น สิ่งนั้นก็ถือว่าอยู่ในอัซซะมาอ์ (อยู่ในจุดเบื้องบน) **และสิ่งนี้ไม่ได้บ่งชี้ว่า ณ ตรงนั้นมีสถานที่อันมีตัวตนจริงปรากฏขึ้นห้อมล้อมพระองค์อยู่ เพราะแท้จริงไม่มีสิ่งใดปรากฏอยู่เบื้องบนของสิ่งถูกสร้างทั้งปวงนี้ นอกจากอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งเท่านั้น**”[410]

จากที่อธิบายไปทั้งหมด ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ผู้มีปัญญาทั้งหลายแล้วว่า หลักศรัทธาของท่านอิมามอัลบุคอรีย์, อัลอัชอะรีย์และอัลบากิลลานีย์ มิใช่หลักศรัทธาของ

---

[409] ความหมายนี้ปรากฏอยู่ในข้อเขียนของท่านอบุลฮะซัน อัลอัชอะรีย์ดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อถัดไป อินชาอัลลอฮฺ

[410] อับดุลลอฮฺ บินมุฮัมมัด อัลฆุนัยมาน, *ชัรฮุกิตาบิตเตาฮีดมินเศาะฮีฮิลบุคอรีย์*, เล่ม 1, หน้า 336.

สำนักอัลเกาษะรียะฮฺ! และนี่คือข้อสรุปจากการศึกษาของฮะซัน อัซซักกอฟ “ผู้เรียนเยอะ” เหนือจอมคุยโวในสยามประเทศทั้งมวล!

❀ ❀ หัวหน้า (อัซซัยยิด) ของพวกเขากับจุดยืนที่มีต่อท่านอัลอัชอะรีย์

ชัยคฺ ดร.บัดรฺ อัลอุตัยบีย์ ได้ให้ข้อมูลหนึ่งที่น่าสนใจว่า อะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ ได้เขียนหนังสือตอบโต้ มุฮัมมัด ซาฮิด อัลเกาษะรีย์[411] (โดยที่อัลฆุมารีย์เองก็เป็นศูฟีย์ที่เลยเถิดและเป็นนักฮะดีษที่มีความจำที่กว้างขวางและมีความรอบรู้ในศาสตร์ฮะดีษ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นชัยคฺของสำนักศูฟีย์อัศศิดดีกียะฮ์อัชชาสิลียะฮฺ) ในหนังสือเล่มนี้ อัลฆุมารีย์ได้ตั้งชื่อหนังสือซึ่งมีความหมายว่า “แจกแจงการตบตาของจอมโกหก (นามว่า) มุฮัมมัด ซาฮิด อัลเกาษะรีย์” และได้ถูกตีพิมพขึ้นในปี ฮ.ศ. 1413

หนังสือเล่มนี้ในมุมมองของข้าฯ แล้ว ข้าฯ เห็นว่าเป็นการประมวลอาชญากรรมทางวิชาการที่อัลเกาษะรีย์กระทำต่อศาสนาอิสลามโดยเฉพาะต่อนักฮะดีษที่สำคัญที่สุดมาบรรจุไว้เป็นหนังสือเล่มหนา โดยหนังสือเล่มนี้ได้รับตรวจทานและดูแลเพื่อจัดพิมพ์โดยท่านชัยคฺอะลีย์ อัลฮะละบีย์ﷺและสำหรับต้นฉบับหนังสือตัวเขียนมือของอัลฆุมารีย์นั้นเข้าใจว่าได้ถูกเก็บรักษาไว้ที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺก่อนที่จะส่งให้ชัยคฺอัลฮะละบีย์จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มออกมา

อัลเกาษะรีย์ไม่เพียงแต่จะเป็น “แหล่งอ้างอิง” ของจอมคุยโวและชาวสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺโดยทั่วไปเท่านั้น หากแต่ยังเป็นต้นขั้วสำคัญในการปล่อยข้อมูลเท็จให้คนหลงเชื่อไปว่าตำรา “อัลอิบานะฮ” ของท่านอบุลฮะซัน อัลอัชอะรีย์ที่ถูกตีพิมพ์ขายอยู่ในสมัยนี้ ล้วนแล้วแต่ได้ถูกบิดเบือนแก้ไขเนื้อหาไปหมดแล้ว ทั้งที่ท่านอิบนุอะซากิรﷺเองก็ได้เคยคัดลอกบางส่วนของตำรา “อัลอิบานะฮฺ” มาบันทึกเก็บไว้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพียงพอแล้วที่จะหักล้างข้อเสนอของอัลเกาษะรีย์[412]

[411] บุคคลผู้เป็นที่กลับของพวกอะชาอิเราะฮฺในเรื่องอะกีดะฮฺของยุคสมัยนี้

[412] โปรดดูคำวิจารณ์ของอัซซักกอฟได้ใน อบุลฮะซัน อัลอัชอะรีย์, *อัลอิบานะฮฺอั้นอุศูลิดดิยานะฮฺ*, ตรวจทานโดย ฮะซัน บินอะลีย์ อัซซักกอฟ, หน้า 45.